

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Sedet in insidijs cu[m] diuitibus, in occultis, ut interficiat innocentem, Oculi
eius in pauperem respiciunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

tantum inanis, uacui fide, uexentur studio infelici bene uiuendi, sudentq; multum & frustra laborent, ut cum sua generatione (Sap. v.) lassentur in uia perditionis & iniquitatis, & ambulent uias difficiles: Et (ut psal. xij. dicitur) uiam pacis non cognoscant, & sit contritio & infelicitas in unis eorum: Et (ut supra dicitur) Parturiant uix eius. Iste est populus Amon, populus mœroris, qui natus est ex abusu patris sui, id est, doctrina ebria & deprauata legis, quæ cum testificetur iusticiam dei, quæ est ex fide Christi, ipsi eam humanis opinionibus aptant ad iusticiam suam, & in liberum arbitrium reponunt.

Vide ergo quid sit docere populum sine Christo. Nam id quod hic dicitur: Docere populum sine Christo. Maledictione os eius plenum est, supra psal. v. dixit: Quoniam non est in ore eorum ueritas, seu rectum & bonum, Et quod hic dicitur, seu amaritudine, illic, Interiora eorum insidiat, seu cor eorum uanum est, Et hic, auaritia, seu usura, seu dolo, illic, Sepulchrum patens est guttur eorum. Hic sub lingua eius, labor & dolor, illic, Linguam suam leuificat, seu linguis suis dolose agebant, Nam hic non frustra, sub lingua dicit, ostendens q; super linguam, seu in specie, ubi sentitur, bonus uidetur sermo in oculis eorum, sic enim blanda & læuis est lingua, sed subtrus & in re ipsa, labor & dolor. Adeo hic uersus cum illo uersu per omnia conuenit, sed, & uehementia spiritus nō impar est utriusq; ut ostensum est in pondere, & uerborum utriusq; psalmi.

Sedet in insidijs cū diuitibus, in occultis, ut interficiat innocentem;
Oculi eius in pauperem respiciunt.

Hiero. sic: Sedet insidians iuxta uestibula, in occultis interficit innocentem, oculi eius robustos circumspectant. Proinde mirum, quo spiritu, interpres noster, cum diuitibus dixerit, cum nec in hebræo sit prepositio, cum, neq; iuxta, neq; ut. Et dictio וַיִּשְׁתַּחֲוֶה hazerim simpliciter posita sit, quæ uillam, uel atrium significat autem Reuchlin. Quod & Hiero. indicat, trāsferens uestibula. An forte q; diuitū atria seu uestibula solent frequente populorum turba obsideri, aut q; atria & uestibula pprie diuitum sunt: Rursus, nec satis placet, q; Hiero. robustos, p paupere trāstulit, Sepulchris interim, quæ alij hoc loco tradiderunt, asseram spiritum meum. Videtur mihi Propheta prose qui describendo, perditum studium & mores impiorum, quos in docēdo habent. Dixerat enim uer su præcedente, quæ sit & cuius fructus, doctrina eorum, scilicet, maledictio, auaritia, dolus, mœror & labor. Iam hoc uersu describit, quomodo se habeant aduersus pios magistros, sibi cōtraria docentes. Oportet enim doctorem, nōi impij magi modo sua docere, sed etiam aliena confutare, quod impij strenue conantur & stri quō se habeant aduersus pios. Verū ubi id ratione & ueritate nō possunt (sicut uere non possunt) implent. ad ultimum suæ uirtutis cōuertuntur, scilicet, ad uim & astum, ut prohibeant, ne quis contra dicat, aut aliud doceat. Deinde, si quis contradixerit, interfici Colonienfes, ant, nulla alia causa, nisi, q; contra prohibitum docuerit: Tandem adhibeant Louanenses, ubiq; qui obseruet huiusmodi docētes, ut eos tradāt, ac sic per uim Euāgelium magistri palati Christi extinguant, & folius hoīs regnet doctrina. Q; pulchre possem huius magistri palati exemplum præsentissimum adducere, nisi metuerem eos nō nisi peiores ueritate fieri. Et certe (ut de Turco taceā interim) si nostri prauitatis inquisitores & foriter tamen Antichristo præcludunt, & exemplo suo nobis sensum eius clarum reddunt, quod cum bona uenia eorum dixerim.

*Habere nos il-
lum Antichri-
stū ipsissimū
quis dubitat?*

Primum Antichristus soli sibi ius interpretandæ scripturæ arrogabit, sicut Turca cæpit, & omnium aliorum sensum coget suo submitti, quin dubitabit etiam si sexcentis Apostolis contra pugnes. Et hanc eius impietatem fouerunt plurimi, & præsertim ij qui aliquid sunt in hac uita: Nempe Magnates, Doctores, religiosi. Non enim aperte tollet Euangelium, sed subdola hac ecclesiæ persecutionem fuisse uiolentam per mundi principes. Secundam fraudulentam, per hæreticos. Tertiam fore uiolentam & fraudulentam simul, ubi scilicet, temporalis & spiritualis potestas, in unum conuenient aduersus dñm & Christum eius. Hoc est, quod dicit: Sedet in insidijs, id est, doctor est insidiosus & pestilens. Sicut psalmo. j. In sessione illusorum non sedet. Non enim Christum docet, sed hoc insidiosissime & omnibus artibus agit, ut ipse solus sedeat, ipsum solum omnes audiant, magisterium omnium sibi soli uindictet, arbiter fiat omnium quæ in Ecclesia docentur, damnaturus & probaturus quæcunq; placuerint, maxime quæ contra, & pro tyrannide sua ualuerint, nam cetera non magnopere curabit.

*Vis & potentia
humana.*

Hanc autem insidiosam autoritatem docendi, ui & potentia stabiliet, alioquin fraudulentia non diu persisteret, nisi uiolentia muniretur, si liberum reliqueretur bonis hominibus de eius autoritate & doctrina iudicare, disputare, dubitare. Quare ut uice articulorum fidei eius sententia (qualis sit) dominetur, hanc sessionem insidiosam in atrijs iuxta uestibula, seu (ut nostrum interpretem non infeliciter in uocabulo fecit errare spiritus sanctus) cum diuitibus, in propatulo, publico mundi teatro firmabit. Quid enim uoluit, non atrium, sed atria pluraliter dicere, seu uestibula, nisi q; in omnibus Ecclesijs, scholis, uniuerstatibus, consistorijs & omnino in omnibus locis, ubi, uel res diuinx sunt, aut uerbum ministratur, aut hominum cause aguntur, huius sessionis, autoritas, doctrina, mandatum, approbetur, roboretur & adoretur, non a rudi tantū uulgo, sed a potentibus, diuitibus, sapientibus, sacerdotibus? Atria enim, seu uestibula in scripturis certe locum significant externum, in quo populi cōuenire possunt, ab adytis & altaribus, & sacerdotum choro, separatum, ut in Exodo & alijs locis patet.

*Argumentum
a multitudine,
magnitudine,
longitudine,
rebus fidei.*

Ego siquid auderem in lingua hebræa, sic transferrem hanc partem uersus: Sedet in insidijs atriorum. Cum Hæzerim absolute sine titulo, aut ullo consignificatio ponat, ut sit sensus: Atria quæ sunt arte & insidijs occupata, seu ad insidias & fraudes eius explendas parata, erunt eius cathedra & in omnibus ipse solus magister erit. Siquidem, sedere, psal. j. diximus id esse, quod magistrum seu doctorem esse. Nam per hæc atria suam autoritatem insidiosissime stabiliet. Quis enim audeat contradicere omnibus Ecclesijs, scholis, iudicijs? cum sit speciosissimum argumentum a multitudine, magnitudine hominum & longitudine temporum, quo uel solo satis insidiarū habebit, ut secure sedeat & dominetur. Quod si quis per insidias atriorum intelligat insidias diuitum (ij enim atria habent & amplas possessiones) forte non inepte nostrum interpretem tuebitur, qui uideat loqui de Ecclesiarū & pōtificum diuitijs, pompa, quibus impius ille sedem insidiosam firmabit.

Deinde: In occultis interficiet innocentem (id est, suo iudicio hæreticum, schismaticum, rebellem, inobedientem, seditiosum, piarum aurium offensiuum quia

curia quia ueritatem Euangelij professus est, cum crimine lesæ maiestatis, & ir-
 reuerentia sedis Antichristi interficiatur in occultis: Nam nec uolenter
 stabili fraus facta tuta est a luce Euangelice ueritatis, si passa fuerit eam cor-
 dia non reuelentur, nec conuincendus autoritate uerbi dei, sed auctoritate sedis
 illius atriolorum. Sicut Ioannes baptista in carcere, sua corporali morte præ-
 figurauit, ita uox Euangelij in occultis, non cognita causa nec reddita ratione
 obrutetur, & prædicator eius interficiatur, aut etiam comburatur. Quid enim
 est aliud, in occultis occidere, sicut quidem Martyres occisi sunt: Nempe Ger-
 thadius, & Prothasius, & sine causa, aut falsa causa occidere, dum timeatur tumul-
 tus in populo, si rei ueritas prodatur: Sicut enim de occiso occulte dicitur: ne-
 scitur ubi, & quo modo perierit, ita, & de iniure occisis idem potest dici. Verū
 spiritus in occultis dicit, quantum est in oculis piorum hominum, id est, illorū,
 quibus causa ignota est in qua pereunt innocentes. Cæterum impius in sua ty-
 rannide obstinatus, satis apertam iactat esse causam, quod sibi contradicū est.
 Ideo nemo audeat dicere, in occultis aliquē esse occisum ab eo, sed in luce aper-
 te ueritatis omnia ab illo gesta. Ex his occultis Germanice prouerbio dicitur:
Es geh vnder dem hūdlin zū / ut intelligas Germanice prouerbio dicitur:
 aut rerum, sed artis, causarum, iudiciorum, quibus non sensus carnis, sed intel-
 lectus fallitur. **Das man eynem eyn nasen macht** / ubi causa externe prætexi-
 tur, & intus in occulto nulla causa est. Hæc portēta, an solus Turca hodie ope-
 retur, prudenti lectori relinquo.

Ioannes Bap-
 tista in carce-
 re occisus
 Et Ioannes
 Huius.

Tertio: Oculi eius in pauperem respiciūt. Adeo scilicet metulosa est frau-
 dulentia, ut etiam pauperē metuat, licet ipsa cum diuitibus sedeat, & omnibus
 potentibus stabiliatur. Quod conscientia malæ fidei, ueritatis gratiam, & uim
 non ignoret, quæ quæprimū reuelata fuerit, omnium animos in se rapit, & frau-
 dem nudam, & ignominiosam relinquit. Ideo tyrannidi Antichristianæ nō
 satis est se potentia regum, principum, sapientum, doctorum, sancticulorum, nō
 diuitum, stabiliuisse: Non sufficit innocentes occidisse, sed statio Philistino/
 rum ponenda, & uigilia, excubięq; passim locandæ, quæ sic obseruent paupe-
 rem, ne quid mutiat, & denuo negotium faciat sedi insidiosorum atriolorum.
 Ac sic imitatur uniuersitatum ritus, in quibus iuratur, ne quis dogmatisset,
 quod sit contra sacro sanctam Ecclesiam, & articulos quosdam hominum,
 quos pro oculis Ecclesiæ haberi conuenit, & non pro auribus Christi, dum
 statutaq; hominum prodierit, ut Christus, qui ianuas clausas penetrauit,
 tamen aciem oculorum istorum euadere non possit, quin in multis inueniat
 tur Hæreticus, & aduersus Sedem sanctam locutus. Vnde uerbum respici-
 unt, non simplicem respectum significat, sed eum qui fit cum obseruatione,
 & diligentia, quo modo speculatores obseruant, & respiciunt, ne quid
 moliantur hostes. Inde speculator quem Græci Episcopum uocant, Ezech.
 iij. Fili hominis speculatorem dedi te domui Israel. Quæ uerbi Empha-
 sis, impiæ tyrannidis metulositatem hoc loco indicat. Nec minus no-
 men, Oculi eius, & pauperem, quod tota cura, scilicet intentus sit, & oculis
 (qui præ cæteris membris ualent) obseruet, ne aliunde periculum suum
 erumpat.

Inquisitores
 Hæretici præ-
 uentis excen-
 plo sunt.

Hæreticus
 Christus.

